

Premi d'Honor de les Lletres Catalanes 2009

Dossier de premsa
Barcelona, 9 de juny de 2009

ÍNDEX

. Nota informativa	pàg. 4
. Orígen del Premi d'Honor i anteriors guardonats	pàg. 2 – 7
. Jurat del 41è PHLLC	pàg. 8
. Joan Solà: Premi d'Honor 2009	pàg. 8-14
. Acte de lliurament	pàg. 15
. Escaleta de l'acte	pàg. 16
. Discurs de Jordi Porta	pàg. 17 –19
. Autoritats i antics guardonats assistents.....	pàg. 20

Òmnium atorga el 41è Premi d'Honor de les Lletres Catalanes al lingüista Joan Solà

El circ i Joan Brossa, protagonistes de l'acte de lliurament al Palau de la Música Catalana

Un any més, el Palau de la Música Catalana acull el lliurament del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, instituït per Òmnium Cultural l'any 1969 anys per tal de reconèixer una persona que ha contribuït de manera notable i continuada a la vida cultural dels Països Catalans. **Joan Solà**, lingüista i actual vicepresident de l'IEC rep de les mans del president d'Òmnium Jordi Porta i de la secretària del jurat Laura Borràs el guardó del Premi d'Honor dotat en 30.000 € i un trofeu format per una estructura de ferro basada en les quatre barres de la bandera catalana i el logotip d'Òmnium i una pedra d'un riu català diferent a cada edició –aquest any, del Francolí.

En paraules de **Joan Solà**, “**aquest és el premi més gran que podia rebre com a reconeixement a tota una vida**”. A més, respecte l'estat actual de la llengua catalana ha apuntat com a prioritàries les necessitats d'aspirar ala màxima independència política i tenir una llengua “rica que no coixegi”.

La festa de lliurament celebrarà la vitalitat cultural de Catalunya tot recordant fets i persones que ens han precedit i projectant-los cap al futur. Aquest any fa 90 anys del naixement de **Joan Brossa**, poeta de la paraula i de la imatge, que va situar la cultura catalana en el mapa de les avantguardes europees de la segona meitat del segle XX. El **circ** serà el llenguatge artístic principal, un llenguatge que ens apropa tant al concepte del joc com a les arts escèniques de l'univers brossià. A més, hi ha referències als 150 anys de la restauració dels Jocs Florals de Barcelona, als 50 anys de la Nova Cançó i a autors cabdals com són Joan Alcover, Carles Riba o Josep Carner.

Durant el seu discurs, el president d'Òmnium **Jordi Porta**, fa referència a les **recents eleccions al Parlament Europeu** i apunta que el segle XXI hauria d'implicar com a avenç democràtic europeu, la restitució a la voluntat ciutadana de la forma en què “cada poble decideix amb qui i amb quines condicions vol compartir els espais polítics més amplis”. A més, s'ha referit al vigent Estatut que sovint no s'aplica o es vulnera sistemàticament ja que com ha comentat “**la nostra cultura, com totes, necessita d'unes condicions polítiques favorables per al seu desenvolupament**”.

Antics guardonats com Montserrat Abelló, Antoni Maria Badia i Margarit i Feliu Formosa; el president i vicepresident de la Generalitat José Montilla i Josep Lluís Carod-Rovira; el del Parlament de Catalunya Ernest Benach; el Conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació; i el president de CiU, Artur Mas, entre altres, han assistit a l'acte de lliurament.

PREMI D'HONOR DE LES LLETRES CATALANES

El Premi d'Honor de les Lletres Catalanes fou instituït per Òmnium Cultural, a proposta de la seva Junta Consultiva, l'any 1969. És atorgat a una persona que per la seva obra literària o científica, escrita en llengua catalana, i per la importància i exemplaritat de la seva tasca intel·lectual, hagi contribuït de manera notable i continuada a la vida cultural dels Països Catalans.

El premiat rep 30.000 € i el guardó del Premi d'Honor. Fins l'any 2005, el guardó estava fet de ferro i basalt, i cada any era igual. A partir de 2006, amb la renovació de la imatge de l'entitat, es va decidir fer un nou model mantenint l'esperit i els valors que transmetia el model anterior: resistència, defensa, solidesa.

Aquest guardó, obra d'Ernest Altés, consta d'una estructura de ferro basada en les quatre barres i el logotip d'Òmnium. A aquesta estructura s'hi adjunta el còdol d'un riu que pertany a un dels territoris de parla catalana. Aquest còdol cada any és diferent:

- Edició de 2006: riu Segre.
- Edició de 2007: riu Ter.
- Edició de 2008: riu Llobregat.

Per a l'edició d'enguany, el còdol utilitzat prové del **riu Francolí**, com a tribut al sr. Lluís Carulla i Casals, fundador d'Òmnium Cultural.

PERSONALITATS GUARDONADES

- 1969 Jordi Rubió i Balaguer historiógraf i bibliòleg Barcelona 1887-1982
- 1970 Joan Oliver (Pere Quart) escriptor Sabadell 1899- Barcelona 1986
- 1971 Francesc de B. Moll filòleg i editor Ciutadella 1903- Ciutat de Palma 1991
- 1972 Salvador Espriu escriptor Santa Coloma de Farners 1913- Barcelona 1985
- 1973 J.V. Foix escriptor Sarrià 1893 Barcelona 1986

- 1974 Manuel Sanchis i Guarner filòleg i historiador València 1911-1981
- 1975 Joan Fuster escriptor Sueca 1922-1992
- 1976 Pau Vila geògraf i pedagog Sabadell 1881 – Barcelona 1980
- 1977 Miquel Tarradell arqueòleg Barcelona 1920-1995
- 1978 Vicent Andrés Estellés escriptor Burjassot 1924-1993
- 1979 Manuel de Pedrolo escriptor l'Aranyó 1918- Barcelona 1990
- 1980 Mercè Rodoreda escriptora Barcelona 1909- Girona 1983
- 1981 Josep M. Casacuberta filòleg i editor Barcelona 1897-1985
- 1982 Josep M. Llompart escriptor Ciutat de Palma 1925-1993
- 1983 Ramon Aramon i Serra filòleg Barcelona 1907-2000
- 1984 Joan Coromines filòleg Barcelona 1905-1997
- 1985 Marià Manent escriptor Barcelona 1898-1988
- 1986 Pere Calders escriptor Barcelona 1912-1994
- 1987 Enric Valor gramàtic i escriptor Castalla 1911 – Alcoi 2000
- 1988 Xavier Benguerel escriptor Barcelona 1911-1990
- 1989 Marià Villangómez escriptor Ciutat d'Eivissa 1913-2002
- 1990 Miquel Batllori i Munné historiador Barcelona 1909-2003
- 1991 Miquel Martí i Pol poeta Roda de Ter 1929 - 2003
- 1992 Joan Triadú i Font pedagog Ribes de Freser 1921

Premi d'Honor de les Lletres Catalanes 2009

- 1993 Tomàs Garcés i Miravet poeta Barcelona 1901-1993
- 1994 Jordi Sarsanedas i Vives escriptor Barcelona 1924 - 2006
- 1995 Antoni Cayrol (Jordi-Pere Cerdà) poeta Sallagosa 1920
- 1996 Josep Benet i Morell historiador Cervera 1920 - 2008
- 1997 Avel·lí Artís Gener 'Tísner' escriptor Barcelona 1912-2000
- 1998 Joaquim Molas i Batllori historiador i crític literari Barcelona 1930
- 1999 Josep Palau i Fabre poeta i assagista Barcelona 1917 - 2008
- 2000 Josep Vallverdú i Aixalà escriptor i pedagog Lleida 1923
- 2001 Teresa Pàmies i Bertran escriptora Balaguer 1919
- 2002 Josep Maria Espinàs escriptor Barcelona 1927
- 2003 Antoni Maria Badia i Margarit lingüista i filòleg Barcelona 1920
- 2004 Joan Francesc Mira, escriptor, València 1939
- 2005 Feliu Formosa Torres, poeta, traductor i dramaturg Sabadell 1934
- 2006 Josep Termes, Historiador. Barcelona 1936
- 2007 Baltasar Porcel, Escriptor. Andratx 1937
- 2008, Montserrat Abelló, Escriptora i traductora. 1918

JURAT DEL PREMI D'HONOR DE LES LLETRES CATALANES 2009

Vicenç Villatoro
Josep M. Roig i Rosich
Salvador Alegret
Josep M. Domingo
Salvador Cardús
Pere Tió
Laura Borràs
Damià Pons
Pilar Garcia Sedas

JOAN SOLÀ I CORTASSA

PREMI D'HONOR DE LES LLETRES CATALANES 2009

Font d'informació: ASSOCIACIÓ DESCRIPTORS EN LLENGUA CATALANA

Biografia

Joan Solà i Cortassa neix a Bell-lloc d'Urgell (Pla d'Urgell) el 1940. Estudia Magisteri a Lleida i el 1965 obté el títol de Filologia Clàssica per la Universitat de Barcelona, on també realitza el doctorat en Filologia Catalana (1970). Posteriorment amplia els estudis en Lingüística General a les Universitats de Reading i d'Exeter (Gran Bretanya).

Des de 1966 és professor de Lingüística Catalana a la Universitat de Barcelona i a finals de 1983 obté la càtedra de Llengua i Literatura Catalanes de la mateixa universitat. També ha estat professor de Lingüística Catalana i d'altres matèries de lingüística general en diverses institucions, públiques o

privades. Per exemple, a la Universitat Autònoma de Barcelona (1968-1970), a l'Escola de Mestres Rosa Sensat (1965-1970 i 2001-2002), a l'Escola de Periodisme de l'Església (1967-1969), a la Universitat d'Estiu de Prada (1971), a la Càtedra Ramon Llull de Mallorca (1977-1990 i 1995), a la Universitat d'Estiu de Lleida (1995), a la Universitat Rovira i Virgili o a la Universitat de Girona. A més ha impartit màsters i postgraus de Lingüística Aplicada, d'Edició i de Lexicografia.

Tenint com a principals referents Pompeu Fabra, Joan Coromines i Noam Chomsky, Joan Solà s'ha convertit en un referent en el món acadèmic i en el panorama intel·lectual català. La seva presència és habitual en els congressos internacionals de Llengua i Literatura Catalanes. Entre d'altres, podem citar Estrasburg (1968), Roma (1982), Tolosa (1988), Vancouver (1990), Washington (1994), Indiana (1995), Sant Petersburg (1996) o Tubinga (2006), en els quals ha fet aportacions en el camp de la lingüística catalana. Des de 1999 és membre de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans. També forma part de la Comissió Catalana de Relacions amb la UNESCO.

És autor d'una quarantena de llibres sobre sintaxi, història de la llengua, lèxic, puntuació, tipografia, bibliografia i altres matèries de lingüística i sociolingüística. Entre d'altres, és codirector amb Jordi Mir, de l'edició de les *Obres completes* de Pompeu Fabra (primer volum aparegut el 2005), editor de *L'obra de Joan Coromines: cycle d'estudi i homenatge* (1999) i director de la *Gramàtica del català contemporani*, (2002). També ha fet tasques d'assessorament lingüístic, com el conegut mètode multimèdia *Digui, digui* de català per a estrangers (1984), a l'Ajuntament de Barcelona (1991-1995), en el Consorci per a la Normalització Lingüística (des del 1991) i a la Caixa.

Paral·lelament, porta a terme una extensa tasca divulgativa als mitjans de comunicació. Des de l'any 1974 ha publicat més de vuit-cents articles en la premsa diària. Cal destacar els publicats al *Diari de Barcelona*, *El Món* i, preferentment, a la columna «Parlem-ne», del suplement *Cultura* del diari *Avui*. I, encara, ha estat col·laborador al programa *Bon dia, Catalunya* de TV3 entre 1994 i 1997 i també ha participat en tertúlies radiofòniques.

Entre els premis obtinguts, cal mencionar: el Premi a la investigació lingüística de la Fundació Enciclopèdia Catalana (1991) i el Premi de recerca Crítica *Serra d'Or* per l'obra *Història de la lingüística catalana, 1775-1900. Repertori crític* (1999), el Premi Sanchis Guarner de la Fundació Jaume I per la *Gramàtica del català contemporani* o la medalla Narcís Monturiol al mèrit científic i tecnològic, per la seva tasca de recerca sincrònica i diacrònica en la llengua catalana, així com per la persistent tasca social de divulgació dels coneixements sobre aquesta llengua. El 2005 rep la Creu de Sant Jordi. És soci de l'AELC.

. Premis

- **Ajut d'investigació de la Caixa d'Estalvis de Sabadell** (1977): *Història de les idees lingüístiques*. En col·laboració amb Pere Marcet.
- **Ajut especial a la investigació de la Fundació Jaume Bofill** (1980-1986): per a la realització de sis manuals universitaris.
- **Premi a la investigació lingüística de la Fundació Enciclopèdia Catalana** (1991): per a la realització d'*Història de la lingüística catalana, 1775-1900. Repertori crític*.
- **Premi beca Octavi Pellissa** (1996): per a la realització de la *Gramàtica del català contemporani*.
- **Premi de la Crítica de Serra d'Or** (1999): *Història de la lingüística catalana, 1775-1900. Repertori crític*. Juntament amb Pere Marcet.
- **Homenatge - Distinció Científica de l'Associació Cultural Alambor** (2002).
- **Premi Sanchis Guarner de la Fundació Jaume I** (2002): *Gramàtica del català contemporani*.
- **Medalla Narcís Monturiol al mèrit científic i tecnològic** (2003).
- **Creu de Sant Jordi** (2005).

. Obra

- ***Estudis de sintaxi catalana***. Barcelona: Edicions 62, 2 vols., 1972-1973. (Vol I: 2^a ed., 1973; 3^a ed., 1980; 4^a ed., 1985 / Vol II: 2^a ed., 1978; 3^a ed., 1982; 4^a ed., 1993)
- ***A l'entorn de la llengua***. Barcelona: Laia, 1977. (2^a ed., 1984)
- ***Del català incorrecte al català correcte. Història dels criteris de correcció lingüística***. Barcelona: Edicions 62, 1977. (2^a ed., 1985)
- ***Pompeu Fabra, Sanchis Guarner i altres escrits***. València, Eliseu Climent, 1984.
- ***Problemàtica de la normativa del català. Actes de les Primeres Jornades d'Estudi de la Llengua Normativa*** [amb M. Teresa Cabré i Castellví, Joan Martí i Castell, i Lídia Pons i Griera]. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1984.
- ***Sintaxi generativa catalana*** [amb Sebastià Bonet]. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1986. (Reimpresió, 1988)
- ***L'obra de Pompeu Fabra***. Barcelona: Teide, 1987. (2^a ed., 1991)
- ***Qüestions controvertides de sintaxi catalana***. Barcelona: Edicions 62, 1987. (2^a ed., 1989; 3^a ed., 1994)
- ***Actes de les Segones Jornades d'Estudi de la Llengua Normativa*** [amb M. Teresa Cabré, Joan Martí i Lídia Pons]. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1987.
- ***Tractat de puntuació*** [amb Josep M. Pujol]. Barcelona: Columna, 1989. (2^a ed., 1990; 3^a ed.-reimpresió, 1990; 4ª reimpresió, 1992)

- **Actes de les Terceres Jornades d'Estudi de la Llengua Normativa** [amb Joan Martí i Lídia Pons]. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1989.
- **Lingüística i normativa**. Barcelona: Empúries, 1990.
- **Episodis d'història de la llengua catalana**. Barcelona: Empúries, 1991.
- **Sobre lexicografia catalana actual**. [Joan Solà (pròleg i edició)]. Barcelona: Empúries, 1992.
- **La llengua, una convenció dialèctica**. Barcelona: Columna, 1993.
- **Sintaxi normativa: estat de la qüestió**. Barcelona: Empúries, 1994. (2^aed., 1994; 3^a ed., 1997)
- **Gramàtica i lexicografia catalanes: síntesi històrica** [amb Albert Rico]. València: Universitat de València, 1995.
- **Ortotipografia. Manual de l'autor, l'autoeditor i el dissenyador gràfic** [amb Josep M. Pujol]. Barcelona: Columna, 1995. (2^a ed., 1995; 3^a ed., 2000)
- **Història de la lingüística catalana, 1775-1900. Repertori crític** [amb Pere Marçet i Salom]. Vic: Eumo, 1998.
- **L'obra de Joan Coromines. Cicle d'estudi i homenatge** [Joan Solà (ed.)]. Sabadell: Fundació Caixa de Sabadell, 1999.
- **Parlem-ne. Converses lingüístiques**. Barcelona: Proa, 1999.
- **La terminologia lingüística en l'ensenyament secundari. Propostes pràctiques** [amb Jaume Macià Guilà]. Barcelona: Graó, 2000.
- **Gramàtica del català contemporani** [amb Maria-Rosa Lloret, Joan Mascaró i Manuel Pérez Saldanya]. Barcelona: Empúries, 2002. (2^a ed. i 3^a ed., 2002)
- **Ensenyar la llengua**. Barcelona: Empúries, 2003.

- **Pompeu Fabra, Obres completes** [a cura de Joan Solà i Jordi Mir]. Barcelona/València/Palma: Enciclopèdia Catalana S.A./Edicions 62/Edicions 3i4/Moll, vol. I, 2005.

. Alguns articles

- **Orthographe et grammaire catalanes**, dins Antonio Badia Margarit et Georges Straka: *La linguistique catalane*. París: Klincksieck, 1973, p. 81-113.

- **Substantivació de l'infinitiu en català**, *Estudis Romànics* (Barcelona), núm. 12, 1963-1968 [1970], p. 269-309.
- **La concordança del participi passat en català**, dins *In memoriam Carles Riba (1959-1969)*. Barcelona: Ariel, 1973, p.391-416.
- **Tractats de barbarismes fins a Pompeu Fabra**, *Els Marges* (Barcelona), núm. 6, 1976, p. 59-89.
- **El gerundi. Un assaig**, *Anuario de Filología* (Barcelona), núm. 3, 1977, p. 517-560.
- **Tractats de catalanismes**, *Estudis Universitaris Catalans* (Barcelona), núm. 24, 1980, p. 559-582.
- **"Ser" i "estar" en el català d'avui**, *Studia Neophilologica* (Uppsala), núm. 53, 1981, p. 149-176.

- **Qüestions sintàctiques pendents en la normativa actual**, dins Giuseppe Tavani i Jordi Pinell (cur.): *Actes del Sisè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1983, p. 153-194.
- **L'ensenyament del castellà a Catalunya al segle XIX**, dins Jordi Monés i Pere Solà (eds.): *Actes de les 5enes Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*. Vic: Eumo, vol. 2, 1984, p. 175-192.
- **Pompeu Fabra i la gramàtica catalana**, dins *Homenatge a Pompeu Fabra*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1982, p. 53-84.
- **Nació i llengua a les terres catalanes durant el segle XIX**, *Patio de Letras / La Rosa als Llavis* (Barcelona), núm. 3, febrer 1983, p. 41-53.
- **Agustí Rius (1837-1912), pedagog i gramàtic**, [amb Benito Rincón] dins: *Estudis en memòria del professor Manuel Sanchis Guarnier: Estudis de llengua i literatura catalanes* (Miscel·lània Sanchis Guarnier, I). València. Universitat de València, 1984, p. 361-365.
- **Milà i Fontanals i la llengua catalana**, dins *Studia in honorem M. de Riquer* (Barcelona), núm. 4, 1991, p. 75-88.
- **L'origen de la llengua al segle XIX català**, dins *Homenatge a Antoni Comas*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1985, p. 457-478.
- **La llengua catalana fins a Jaume I**, dins F. Corriente i altres: *Las lenguas prevalencianas*. Alacant: Universitat d'Alacant, 1986, p. 65-79.
- **Essència de la ideologia lingüística noucentista**, dins *El Noucentisme[.] Cicle de conferències fet a la Institució Cultural del CIC de Terrassa curs 1984/85*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1987, p. 159-180.
- **L'obra gramatical del pare Jaume Nonell**, *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes* (Montserrat), núm. 14, 1987, p. 231-241.
- **Gramaticografia [catalana]**, dins: *Lexikon der romanistischen Linguistik*. Tübingen: Max Niemeyer, vol. 5.2, 1991, p. 261a-281b.
- **Lexicografia [catalana]** [amb Albert Rico], dins: *Lexikon der romanistischen Linguistik*. Tübingen: Max Niemeyer, vol.5.2, 1991, p. 281a-310b.
- **Els Jocs Florals, Menéndez y Pelayo i la cultura catalana ara fa un segle**, dins *Jocs Florals de Barcelona*, any CXXX de la seva restauració, MCMLXXXVIII. Barcelona, 1989, p. 57-70.
- **El català a les gramàtiques i els diccionaris llatins dels segles XVII-XVIII**, dins Antoni M. Badia i Margarit i Michel Camprubí (eds.): *Actes del Vuitè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes*. Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, vol. II, 1989, p. 7-28.
- **L'ortografia ahir, avui i demà**, dins Paz Battaner, Juan Gutiérrez i Eduard Sanahuja (eds.): *Les formalitats gràfiques i ortogràfiques de l'escrit*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1989, p. 23-45.
- **L'adaptació catalana (¿1645?) de les "Eleganze" d'Aldo Manuzio, el Jove**, dins Günter Holtus, Georges Lüdi i Michael Metzeltin (eds.): *La Corona de Aragón y las lenguas románicas. Miscelánea de*

homenaje para Germán Colón / La Corona d'Aragó i les llengües romàniques. Miscel·lània d'homenatge per a Germà Colón. Tübingen: Gunter Narr, 1989, p. 151-161.

- **Les idees lingüístiques als territoris catalans durant el segle XIX**, dins Vicent Martínez, Josep Martínez i Joan J. Ponsoda (eds.): *A Sol Post. Estudis de Llengua i Literatura 1*. Alcoi: Marfil, 1990, p. 196-215.
- **El "Diccionari" de Coromines y los problemas lingüísticos del catalán**, dins: *Joan Coromines Premio Nacional de las Letras Españolas 1989*. Barcelona: Anthropos / Ministerio de Cultura, 1990, p. 33-53.
- **La retòrica i la lingüística, 1775-1900**, *Caplletra* (València), núm. 11, 1991, p. 15-34.
- **Situación lingüística, social y política del catalán**, *Revista de Lengua y Literatura Catalana, Gallega y Vasca* (Madrid), núm. II, 1992, p. 9-27.
- **Necessitat d'un diccionari d'ús**, *Com Ensenyar Català als Adults*, núm. 26, 1992, p. 22a-24b; núm. 27, 1992, p. 21-23.
- **L'actitud lingüística de Joan Fuster**, dins Antoni Ferrando i Manuel Pérez Saldanya (cur.): *Homenatge universitari a Joan Fuster*. València: Universitat de València, 1993, p. 79-86.
- **Joan Coromines, la memòria d'aquesta terra**, dins Josep Ferrer i Costa i Joan Pujades i Marquès (cur.). *Joan Coromines 90 anys*. Barcelona: Ajuntament de Pineda de Mar / Curial, 1995, p. 77-93 (2^a ed., set. 1995; 3^a ed. oct. 1995).
- **La lexicografia general i la normativa**, *Caplletra* (València), núm. 17, 1994, p. 273-290.
- **L'experiència de fer un llibre d'estil** [amb Xavier Fargas i Anna Gudiol] *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes*, núm. 30, 1995, p. 211-230.
- **El plaer de llegir Joan Coromines**, dins: *Acte d'homenatge a Joan Coromines amb motiu del seu 90è aniversari*. Barcelona: Univeristat de Barcelona, 1995, p. 21-33.
- **Coromines i la llengua d'Andorra**, *Annals 1994* (Andorra), març 1996, p. 135-156.
- **El catalán actual y el del siglo XXI**, dins Suzanne S. Hinz (ed.): *Essays in Honor of Josep M. Solà-Solé. Linguistic and Literary Relations of Catalan and Castilian*. Nova York: Peter Lang, 1996, p. 81-121.
- **Bibliografia de Pompeu Fabra** [amb Pere Marcet i Salom], dins l'obra col·lectiva: *Homenatge a Pompeu Fabra 1868-1948*. Barcelona: Generalitat de Catalunya / Institut d'Estudis Catalans, 1998, p. 127-225.
- **Passat i present de la discussió sobre el futur de la llengua catalana**, dins: *Actes del Vuitè Col·loqui d'estudis Catalans a Nord-amèrica (Bloomington, 1995)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1998, p. 19-43.
- **Informació lèxica poc o gens coneguda del segle XIX**, dins *Cicle de conferències 96-97. Lèxic, corpus i diccionaris*. Barcelona: Institut Universitari de Lingüística Aplicada, Univeristat Pompeu Fabra, 1998, p. 181-201.
- **La llengua catalana ayer, hoy y en el futuro**, dins Ruiz-Zorrilla (cur.): *Rússia i Catalunya. Primeres Jornades de Cultura Catalana a Sant Petersburg 1-5 abril de 1996*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1999, p. 13-33.

- **"Armatost(a)", un cas alligador**, dins el llibre col·lectiu: *Homenatge a Jesús Tuson*. Barcelona: Empúries, 1999, p. 296-308.
- **Joan Coromines i Vigneaux 1905-1997** [necrològica], *Estudis Romànics* (Barcelona), núm. 22, 2000, p. 342-350.
- **El manuscrit de la gramàtica pòstuma de Fabra**, dins Jordi Ginebgra, Raül-David Martínez i Miquel Àngel Pradilla (eds.): *La lingüística de Pompeu Fabra*. Alacant: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana / Universitat Rovira i Virgili, vol. 1, 2000, p. 141-190.
- **Impressions d'una estada a Los Angeles**, dins M. Antònia Cano, Josep Martines, Vicent Martines i Joan J. Ponsoda (ed.): *Les claus del canvi lingüístic*. Alacant: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, 2001 [2002], p. 13-43.
- **Historia de la reflexió sobre las lenguas románicas: catalán** [amb August Rafanell], dins: *Romanische Sprachgeschichte / Histoire linguistique de la Romania*. Berlin: Walter de Gruyter, vol. I, 2003, p. 254-265.
- **Joan Coromines, l'home, el científic, l'escriptor**, dins Josep Montserrat Molas i Pompeu Casanovas (eds.): *Pensament i filosofia a Catalunya, III (1940-1975)*. Barcelona: Institut d'Estudis Humanístics Miquel Coll i Alentorn, 2004, p. 73-110.
- **La "Gramàtica del català contemporani"**, dins Joan Andreu, Lluís Meseguer, Vicent Pitarch i Vicent Salvador (eds.): *La llengua i la literatura. Actes de les jornades celebrades a la Universitat Jaume I en el setantè aniversari de les Bases Ortogràfiques del 1932*. Barcelona / Castelló de la Plana: Institut d'Estudis Catalans / Universitat Jaume I, 2004, p. 67-83.
- **Descripció i prescripció en la "Gramàtica del català contemporani (2002)"**, dins Rosario Álvarez i Henrique Monteagudo (eds.): *Norma lingüística e variación. Unha perspectiva desde o idioma galego*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega / Instituto da Lingua Galega, 2005, p. 31-42.

ACTE DE LLIURAMENT, DIMARTS 9 DE JUNY DE 2009

Palau de la Música Catalana

Com cada any, la festa de lliurament del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes és una bona ocasió per celebrar la nostra vitalitat cultural i recordar els fets i les persones que ens han precedit. Enguany s'escauen dues efemèrides que donen peu a rescabalar el passat i, alhora, a constatar que tenim una cultura viva que es projecta cap al futur.

El passat mes de maig va fer 150 anys de la restauració dels **Jocs Florals** de Barcelona (1859), una fita cabdal en el procés de recuperació del català com a llengua de cultura durant el segle XIX. D'altra banda, aquest any en fa 90 del naixement de **Joan Brossa** (1919-1998), poeta de la paraula i de la imatge, que va situar la cultura catalana en el mapa de les avantguardes europees de la segona meitat del segle XX. Sobre aquest eix cronològic, però sobretot cultural, pivota l'espectacle d'aquesta nit, amb el **circ** com a llenguatge artístic principal, un llenguatge que ens apropa tant al concepte del joc com a les arts escèniques de l'univers brossià.

No hi faltaran, però, algunes aclucades d'ull a l'obra de **Joan Alcover** (1854-1926), de qui es commemora el centenari de la publicació del llibre *Cap al tard*, a **Josep Carner** (1884-1970), que va néixer fa cent vint-i-cinc anys, o a **Carles Riba** (1893-1959), de qui recordem el cinquantenari de la seva mort; així com a les melodies de la **Nova Cançó**, en els cinquanta anys del naixement d'aquest moviment cultural.

Programació

Introducció: Entre la paraula i la cançó

Joan Alcover, Desolació (*Cap al tard*, 1909)

Carles Riba, Sonet VII (*Salvatge Cor*, 1952)

Josep Carner, Les prunes d'or (*Els Fruits Saborosos*, 1906)

Melodies de la Nova Cançó

Parlament de Jordi Porta, president d'Òmnium Cultural

Dels Jocs Florals a Joan Brossa

Viatge, a través del circ i la música, pels tres guardons dels Jocs Florals: la Flor natural (amor), l'Englantina d'or (pàtria) i la Viola d'or i argent (fe), i evolució per l'univers simbòlic i temàtic de Joan Brossa.

Lliurament del 41è Premi d'Honor de les Lletres Catalanes

Glossa del jurat

Lliurament del premi

Els Segadors

ESCALETA de l'acte

MINUTATGE	ESCENARI
20.00	"Entre la paraula i la cançó": Nova Cançó, Joan Alcover, Carles Riba, Josep Carner.
20.12	Discurs de Jordi Porta
20.20	Homenatge als Jocs Florals i a Joan Brossa
20.40	Glossa de la secretària del Jurat + lliurament del premi
20.50	Discurs d'agraïment del premiat
21.00	Els Segadors

* Nota: és possible que hi hagi un petit decalaix d'uns minuts en funció del ritme dels parlaments.

DISCURS DE JORDI PORTA, PRESIDENT D'ÒMNIUM CULTURAL

Palau de la Música Catalana, 9 de juny de 2009

Digníssimes autoritats, associats i associades a Òmnium Cultural, amics i amigues de l'ACPV i de l'OCB, senyores i senyors,

Celebrem, com cada any, la concessió del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes a una persona que s'ha distingit especialment en el cultiu de la llengua catalana i que ha esdevingut un exemple de fidelitat a la nostra cultura. Moltes gràcies a tots els que ho han merescut en anys precedents i, d'una manera especial, al guardonat d'aquest any. Són una referència alligadora per a tots els ciutadans i ciutadanes d'aquest país.

Aquest any, com sempre, la concessió del premi és motiu de recordatori d'alguns fets culturals rellevants. Volem recordar els 150 anys de la restauració dels jocs florals i els 90 anys del naixement de Joan Brossa. (Em permetran, però, que, avui, tenint en compte la situació general del país, em refereixi a altres elements del nostre context.)

No podem obviar el fet de les recents eleccions al Parlament Europeu. No parlaré de l'abstenció, perquè és un tema que ja s'ha tractat abastament. Volem recordar simplement que la història d'Europa és la història de la nostra cultura bàsica; una cultura diversa en les seves expressions, però que té un substrat comú, de vegades inconscient. Europa ha de continuar avançant en un projecte que es puguin fer seu tots els ciutadans, tots els pobles de la Unió. Com a catalans, hem estat i ens hem considerat sempre europeus i voldríem veure'ns reflectits en l'estructuració de la Unió. En el marc de la celebració de la festa d'avui, haurem de recordar la necessitat del ple reconeixement de la llengua catalana, parlada per molts més ciutadans que bona part de les llengües oficials dels estats de la Unió. Volem pertànyer a Europa amb una participació de diputats proporcional a la nostra població i amb circumscripció electoral específica. Ens diuen que aquestes mesures depenen de la voluntat del govern espanyol. Ja ho sabem des de fa anys i també sabem que, amb cara més o menys amable, no ho faran si no s'hi veuen obligats per la nostra força democràtica. Hi ha prou exemples, a més, del fet que poden aprovar disposicions internacionals que després incompleixen alegrement. Per exemple, cal recordar l'article primer del Pacte Internacional dels Drets Civils i Polítics ratificat pel govern espanyol fa més de trenta anys? Diu literalment: "Tots els pobles tenen dret a l'autodeterminació. En virtut d'aquest dret determinen lliurement el seu estatut polític i procuren també pel seu desenvolupament econòmic, social i cultural".

És sabut que les fronteres dels estats europeus s'han establert, gairebé sempre, després de guerres i violència. El segle XXI, en canvi, hauria d'implicar, com a avenç democràtic europeu, la restitució a la

voluntat ciutadana de la forma en què cada poble decideix amb qui i amb quines condicions vol compartir els espais polítics més amplis.

Malauradament es confirma el fet que el dret públic massa sovint ve a legitimar situacions de fet que prèviament s'han aconseguit per la força. I és la voluntat política de cada moment la que interpreta el dret al seu aire.

Pel que fa referència a la totalitat de la nostra àrea lingüística, hem de recordar que enguany fa 350 anys del Tractat del Pirineus pel qual es va partir Catalunya en dos estats, el francès i l'espanyol, i es va imposar a una part i a l'altra la llengua única de l'Estat corresponent. També ha fet 30 anys d'una Constitució espanyola que explícitament estableix que –cito literalment– “en cap cas s'admetrà la federació de comunitats autònomes”. No cal dir que es pensava en Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears quan es va redactar aquest article. Encara avui tenim pendent la solució d'un espai comunicatiu català que permeti la lliure circulació de les televisions en llengua catalana per tot el territori, justament en una època en què les comunicacions es mouen lliurement per l'espai global.

D'altra banda, com poden demanar el respecte a la llei –la Constitució– els que la incompleixen? Tenim un Estatut vigent que no s'aplica o que es vulnera sistemàticament. I quan teòricament es respecta, no podem disposar dels nostres propis mitjans per fer-lo efectiu. Un exemple en el camp que ens és propi: l'Estatut actualment vigent preveu –article 127– que “correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de cultura”, però sovint no tenim les possibilitats financeres per fer efectiva aquesta competència. Així, ens trobem amb la presència obligada de l'Estat en els organismes rectors de les nostres institucions culturals més emblemàtiques, des dels museus i centres d'art fins als organismes creadors de cultura. I això és així justament perquè no disposem del finançament suficient i hem de recórrer a l'Estat central. O sigui que quan se'ns reconeixen competències, no podem disposar dels nostres propis recursos econòmics per fer-les efectives. La qüestió continua essent que la part dels nostres impostos que es podria dedicar a la cultura va majoritàriament a les arques de l'Estat.

Si recorrem aquests dies els municipis de Catalunya, podrem comprovar que hi ha un afany de recordar-nos qui disposa de la capacitat de fer i desfer amb els nostres recursos públics. L'Estrat Central no es distreu de recordar-nos, a través de cartells a les entrades de les nostres viles, qui paga les obres municipals i, per tant, de qui depenem, no fos cas que reclaméssim un sistema fiscal que ens permetés visualitzar la capacitat d'administrar directament els nostres propis recursos.

No prosseguiré amb el que podria semblar un nou memorial de greuges. Demanem que hi treballin primordialment els nostres polítics i sabem que la tasca no és fàcil.

Malgrat el que hem dit, el potencial cultural del nostre país continua essent esperançador. Informes i estudis recents ressalten la importància, tant des d'un punt de vista cultural com des d'una perspectiva purament econòmica, de les nostres iniciatives associatives i empresarials en el terreny dels audiovisuals, de les arts escèniques, de les arts visuals, del món editorial i de la música. Una mostra de la vitalitat de la nostra cultura és el fet que noves generacions de creadors –escriptors, artistes, científics– i també de gestors i dinamitzadors culturals, s'incorporen a la producció cultural del país i esdevenen, en definitiva, la garantia del futur de la nostra cultura.

Si ens hem referit als aspectes institucionals, i al finançament que se'n deriva, és perquè la nostra cultura, com totes, necessita d'unes condicions polítiques favorables per al seu desenvolupament.

La UNESCO ha insistit aquest any en la importància de la diversitat cultural. Formen part de la riquesa de la humanitat les diverses formes d'explicar-se el món, d'expressar els sentiments i emocions que es deriven d'aquesta experiència, d'apreciar les expressions generades per altres persones i cultures. Nosaltres compartim aquesta voluntat de preservar la diversitat cultural començant per la nostra expressió més pròpia i genuïna. I la llengua és un dels instruments bàsics d'aquesta comprensió del món i de la manera d'expressar-la. Després de dècades i segles d'impedir el seu normal desenvolupament per raons polítiques, ara sembla que alguns encara vulguin posar inconvenients a la seva recuperació i la seva restitució normalitzada.

Nosaltres continuarem actuant en els tres àmbits que són propis de la nostra definició en tant que entitat: llengua, cultura i país. Justament volem esforçar-nos per posar els nostres més de 20.000 socis i sòcies al servei d'aquesta capacitat que, des del món associatiu, mobilitza la ciutadania per respondre als reptes que tenim en l'actualitat.

I de la mateixa manera que hi ha iniciativa cultural des de les entitats de la societat civil, celebrem que hi hagi persones que individualment mereixen el nostre reconeixement. Moltes gràcies, doncs, al guardonat d'avui, i a tots vostès per acompanyar-nos aquesta nit.

Jordi Porta Ribalta

AUTORITATS QUE HAN CONFIRMAT LA SEVA ASSISTÈNCIA A L'ACTE

Molt Hble. Sr. José Montilla, President de la Generalitat de Catalunya

Molt Hble. Sr. Ernest Benach, President del Parlament de Catalunya

Hble. Sr. Josep Lluís Carod Rovira, Vicepresident de la Generalitat de Catalunya

Hble. Sr. Joan Manuel Tresserras, Conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya

Hble. Sra. Montserrat Tura, Consellera de Justícia

Hble. Sr. Joan Puigcercós, Diputat per Barcelona al Congrés

Hble. Sr. Artur Mas, president del Grup Parlamentari de Convergència i Unió

ANTICS GUARDONATS QUE HAN CONFIRMAT LA SEVA ASISTÈNCIA A L'ACTE

Montserrat Abelló

Antoni M. Badia i Margarit

Feliu Formosa

Per a més informació, imatges i concessió d'entrevistes:

Jordina Boix

93 319 80 50/ 65 50 15 149

jboix@omnium.cat